

en nøgtern og alsidig Maade, saaledes at de forskellige Forhold, der er bestemmende for Grænserne for de offentlige Udgifter og dermed nødvendige Indtægter, faar anvist deres passende Plads og Betydning.

Helge Smith.

H. P. FREDERIKSEN: *Bankvæsen og Banksystemer*. Kbhvn. 1931, 171 S.

Siden Professor Dr. Axel Niensens Bankpolitik I udkom i 1923, har Læsere med nogle Forudsætninger haft udmærket Adgang til at studere Bankvæsenets Udvikling baade herhjemme og i Udlandet. Men for Begyndere i Faget, særlig for de unge Praktikere i vore Pengeinstitutter, har der stadig været et Hul at udfylde med noget i Retning af en „Lille Axel Nielsen“. Hvad angaar det rent historiske Stof, da er dette tildels sket nu ved ovennævnte Værk af Prokurist Frederiksen.

Rekrutterne i vore Pengeinstitutter vil have en Modvægt behov mod det ofte ret ensartede og noget sløvende Arbejde inde i Storbankerne. Her foreligger nu atter en Bog paa Dansk, der har Bud netop til interesserede unge Bank- og Sparekasmænd. Dog ogsaa en videre Kreds, der søger let tilgængelige Oplysninger om Udviklingen i Bankvæsenet i forskellige Lande, vil bidrage til Udbredelsen af en saa velskrevet Bog, som Prokurist Frederiksens er. Som Haandbog vil den dog næppe blive benyttet, da dette jo forudsætter et fyldigt Sagregister. Det forholdsvis meget store Arbejde, der nedlægges i et godt Sagregister, har Forfatteren, ligesom saa mange andre Skribenter, beklageligvis ment at kunne spare.

Efter et indledende Afsnit om Bankvæsenets Oprindelse og Udvikling beskrives Bankvæsenet i Tyskland, England, Frankrig, De forenede Stater og Kanada samt i et sidste Afsnit „Clearing Institutioner“. Danmark og vore skandinaviske Nabolande er saaledes ikke medtaget.

Bogens Titel skulde maaske snarere have været „Nogle vigtigere Landes Bankhistorie“ end „Bankvæsen og Banksystemer“, thi hverken banktekniske eller bankteoretisk-systematiske Synspunkter er blevet anlagt. Forfatteren har beskæftiget sig med det ene Land efter det andet, har paa en udmærket Maade forstaaet at sigte det mægtige Stof, men har under sin rent kronologiske Fremstilling ikke faaet Lejlighed til at udmejsle de principielle Forskelle mellem Landene saa klart som han maaske vilde have gjort, om han paa Grundlag af forudgaaende

en nøgtern og alsidig Maade, saaledes at de forskellige Forhold, der er bestemmende for Grænserne for de offentlige Udgifter og dermed nødvendige Indtægter, faar anvist deres passende Plads og Betydning.

Helge Smith.

H. P. FREDERIKSEN: *Bankvæsen og Banksystemer*. Kbhvn. 1931, 171 S.

Siden Professor Dr. Axel Niensens *Bankpolitik I* udkom i 1923, har Læsere med nogle Forudsætninger haft udmærket Adgang til at studere Bankvæsenets Udvikling baade herhjemme og i Udlandet. Men for Begyndere i Faget, særlig for de unge Praktikere i vore Pengeinstitutter, har der stadig været et Hul at udfylde med noget i Retning af en „Lille Axel Nielsen“. Hvad angaar det rent historiske Stof, da er dette tildels sket nu ved ovennævnte Værk af Prokurist Frederiksen.

Rekrutterne i vore Pengeinstitutter vil have en Modvægt behov mod det ofte ret ensartede og noget sløvende Arbejde inde i Storbankerne. Her foreligger nu atter en Bog paa Dansk, der har Bud netop til interesserede unge Bank- og Sparekasmænd. Dog ogsaa en videre Kreds, der søger let tilgængelige Oplysninger om Udviklingen i Bankvæsenet i forskellige Lande, vil bidrage til Udbredelsen af en saa velskrevet Bog, som Prokurist Frederiksens er. Som Haandbog vil den dog næppe blive benyttet, da dette jo forudsætter et fyldigt Sagregister. Det forholdsvis meget store Arbejde, der nedlægges i et godt Sagregister, har Forfatteren, ligesom saa mange andre Skribenter, beklageligvis ment at kunne spare.

Efter et indledende Afsnit om Bankvæsenets Oprindelse og Udvikling beskrives Bankvæsenet i Tyskland, England, Frankrig, De forenede Stater og Kanada samt i et sidste Afsnit „Clearing Institutioner“. Danmark og vore skandinaviske Nabolande er saaledes ikke medtaget.

Bogens Titel skulde maaske snarere have været „Nogle vigtigere Landes Bankhistorie“ end „Bankvæsen og Banksystemer“, thi hverken banktekniske eller bankteoretisk-systematiske Synspunkter er blevet anlagt. Forfatteren har beskæftiget sig med det ene Land efter det andet, har paa en udmærket Maade forstaaet at sigte det mægtige Stof, men har under sin rent kronologiske Fremstilling ikke faaet Lejlighed til at udmejsle de principielle Forskelle mellem Landene saa klart som han maaske vilde have gjort, om han paa Grundlag af forudgaaende

teoretiske Studier paa Forhaand havde foretaget en systematisk Inddeling af Stoffet ved Siden af den rent tidsmæssige, f. Eks. Centralisation og Decentralisation, Seddelbankerne og de øvrige Pengeinstitutter, Bankerne og Erhvervene, Bankerne og Børsen, Lovbestemmelser vedrørende det private Bankvæsen i de forskellige Lande. Stadig savnes Interessen for Bankvæsenets sociale Side: Personalets Uddannelse, Lønforhold m. m. Indledningen (S. 25 f. Eks.) lover godt, men Gennemførelsen af de opstillede Systemers typiske Kendetegn svarer ikke helt til de af Læseren stillede Forventninger.

Dette er imidlertid kun en Økonoms Bemærkninger, der for saa vidt er uberettigede, som Forfatteren jo nu engang maa have Lov til at skrive, som han finder det formaalstjenligt for den Kreds, han særligt henvender sig til.

„Reichskassenscheine er ikke „Skatkammerbeviser“, som der staar S. 33. Det er stadig „god Latin“ (S. 105), „at Sedler er „Penge“ og ikke blot Pengerepræsentativer“. „Tvangssedler“ som Betegnelse for uindløselige Sedler (S. 118) er noget misvisende; ogsaa indløselige Sedler har jo ofte Tvangskurs. Til S. 43, hvor der tales om den tyske Reichsbanks Tvangsforanstaltninger under Krigen til at forøge Guldbeholdningen, fristes man til at mindes de mange gæve sønderjydske Mødre, der fra Tid til anden af deres ophamstrede Beholdninger sendte Sønnerne paa Kaserner og ved Fronten Guldmønter, ved Aflevering af hvilke der almindeligvis var en Chance for Ekstra-Orlov o. l. Forresten burde der have været tilføjet, at Reichsbank — omvendt — i Løbet af 1919 afgav Halvdelen af sit Guldfond til Riget til Indkøb af de nødvendige Fødemidler i Udlandet (jfr. Axel Nielsen, Den sidste tyske Guld-Milliard, „Børsen“ af 5/9 1922).

En Bog som Prokurist Frederiksen er igunden meget aktuell for Tiden. De franske Bankers Maade at medvirke ved de franske Spareres Pengeanbringelser eller hvorledes „The National Bank Act“'s Dækningsregler skabte et Marked for Statsobligationerne interesserer i høj Grad i Forbindelse med den nuværende internationale Pengesituation. Og Ændringer i Federal Reserve Bankernes Belaaningsregler giver netop i disse Tider Anledning til en haardt tiltrængt Optimisme. Hvad angaar de franske Dækningsregler, da savner Anmelderen — han mener ikke at have overset det — Forklaringen paa, hvorfor Frankrig fra det tidligere saa højt priste elegante Maksimalsystem er gaaet over til Kvotientsystemet.

Ovenstaaende mere sporadiske kritiske Bemærkninger skal

naturligvis ingenlunde forplumre det Helhedsbillede, man faar af Bogen, der gør Indtryk af at være et baade paalideligt og selvstændigt Arbejde, saaledes at man ønsker den en vel fortjent Udbredelse. Naar Prokurist Frederiksen atter tager Pen- nen i sin Haand, tør man maaske haabe, at han fortsætter paa et Omraade, hvor vi Økonomer ikke kan tage Konkurrencen op: det mere banktekniske. Den udmærkede Bog om „Rem- burser“ savner endnu sit Sidestykke paa praktisk talt alle Om- raader indenfor Bankteknikken.

Mads Iversen.

L. V. BIRCK: **Trafikøkonomi**. Trykt som Manuskript. G. E. C. Gads Forlag. 206 Sider. København 1931.

Ofte og med Varme har Professor Birck talt Trafikøkonomiens Sag, og ganske sikkert har han ogsaa haft god Grund til at gøre det. Der er vel ingen Mangel paa trafikhistoriske Fremstil- linger i nationaløkonomiske Lærebøger, populær-videnskabe- lige Skrifter og Dampskibsselskabers, Jærnbanners og Sporvejs- selskabers Jubilæumsværker, men Trafikkens økonomiske Problemer, som dog møder os hver Dag, har i hvert Fald her i Landet kun faa givet sig i Kast med, og vi venter stadig paa Specialisten, som tager hele Trafikpolitiken op til Behandling.

Længe nok, har Professor Birck da ment, har de videbegærlige paa dette Omraade maattet søge mager Føde i den almindelige nationaløkonomiske Literatur, som almindeligvis kun beskæftiger sig med den trafikmæssige Udvikling, hvor det gælder om at finde gode Skoleeksempler til Belysning af det 19. Aarhundredes storartede tekniske Fremskridt. Nu vil der ikke længere med Rette kunne klages over Mangel paa Stof. I sin nye Bog lige- frem øser Professor Birck det udover de trafikinteresseredes Hoveder. Paa 200 Sider har han givet saa mange faktiske Oplysninger, rejst og løst eller opgivet at løse saa mange komplicerede trafikøkonomiske Spørgsmaal og fremsat saa mange generelle Betragtninger og personlige Synspunkter, at han næsten er paa Højde med, hvad et solidt tysk Systemværk i flere Bind vil kunne byde. Det er, som det har været før, Forfatterens Styrke og hans Svaghed, at han paa saa ringe Plads vil give saa meget. Beskedent tildeler han sig selv i Forordet til sin Trafikøkonomi den Rolle at bryde Bane for den Bog, som skal komme. Professor Birck's Trafikøkonomi, som ogsaa fremtræder trykt som Manuskript, er da efter Forfatterens egen